

що інформаційні технології беруть участь в процесах перетворення інформації і для цього використовують різні методи збирання, обробки, зберігання, поширення, показу і використання інформації в інтересах її користувачів. Методи аналізу інформації сильно залежать від джерела та форми.

Для забезпечення швидкого і якісного застосування інформаційних технологій необхідно віддавати перевагу автоматизованій обробці даних. Для цього необхідно підібрати найбільш оптимальні інструменти підтримки інформаційних процесів. Використання автоматизованих аналітичних сервісів дозволяє сформувати оптимальну стратегію бізнесу і збільшити конверсії пропонованої продукції. Для цього можна використати інструменти Business Intelligence, що в ході виконання бізнес-процесу оперативно вирішують завдання агрегації, інтеграції та інтерпретації даних з різномірних джерел з метою перетворити їх в зручну для прийняття рішень інформацію.

Список використаних джерел:

1. Luhn H. P. A Business Intelligence System. IBM Journal. October, 1958.
2. Gartner magic quadrant for Analytics and Business Intelligence Platforms. Sisense, 2018.
URL: www.sisense.com/gartner-magic-quadrant-business-intelligence.

*Щербіна О. С., канд. екон. наук,
Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця*

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АСИМЕТРІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Асиметрія інформації є однією з ключових економічних концепцій і пов'язана з тим, що у процесі ринкової взаємодії одна зі сторін володіє більшою інформацією, ніж інша.

Вперше властивість асиметрії інформації була окреслена в працях К. Ерроу, а фундаментально проаналізована в роботах Нобелівських лауреатів з економіки Дж. Акерлофа, М. Спенса та Дж. Стігліца.

Асиметрією інформації є нерівномірний розподіл між учасниками ринку інформації про умови здійснення ринкової угоди та наміри один одного. Завдяки їй один учасник угоди може зловживати непоінформованістю контрагента. Подібні ситуації характерні для багатьох сфер у бізнесі, зокрема для страхування, кредитування, продажу товарів та послуг, якість яких складно оцінити до покупки. [1]

Під час розгляду ринкових транзакцій неоднаковість інформаційної насиченості може призводити до переваг однієї сторони над іншою через брак в останньої повної інформації про предмет транзакції. На ринках товарів продавець знає, як правило, більше про товар, ніж покупець. На ринках кредитних ресурсів кредитор часто не повністю проінформований щодо цілей позичальника та його фінансового стану. У процесі взаємодії інвесторів та емітентів на фондовому ринку асиметрія інформації виникає у результаті нерівномірного доступу до інформації різних учасників ринку. Наприклад, емітенти цінних паперів, як правило, володіють більшою інформацією, ніж інвестор, який розглядає можливість їх купівлі. Професійні учасники ринку (брокери, дилери та ін.) також більш поінформовані, ніж звичайні інвестори, що ставить їх у вигідне становище.

Інформаційна асиметрія тою чи іншою мірою присутня на всіх ринках. На предмет інформаційної асиметрії найкраще вивчені ринки праці, медичних послуг, страхування, і особливо фондові ринки, насамперед через найбільшу доступність повноцінної інформації про стан ринку. У той же час деякі ринки є недостатньо дослідженими.

Інформаційна асиметрія є внутрішньо властивою ознакою ринку, питання лише в ступені асиметрії інформації, так як від цього буде залежати її вплив на функціонування ринку в цілому та підприємства зокрема. Адже інформаційна асиметрія модифікує поведінку споживачів і стратегію фірм, позначається на конкуренції, на ефективності функціонування ринку та діяльності окремого підприємства. Інформаційна асиметрія також може створюватися навмисне, коли певний продавець або група продавців, поділивши між собою частини ринку за попередньою згодою, пропонують менш якісні послуги. Такі дії призводять до того, що гірші послуги будуть продаватися у більших кількостях.

Традиційно серед ключових негативних ефектів асиметричного розподілу інформації виділяються [2]:

- негативний відбір (несприятливий відбір – проблема якості) – на ринку представлені товари різної якості, відомості про які доступні продавцям, але не покупцям, тобто продавцям стає вигідно пропонувати більш дешевий товар низької якості за ринковою ціною. Як результат, на ринку починають переважати товари низької якості, що суперечить основним принципам концепції TQM, які орієнтовані на задоволення потреб споживача;

- моральний ризик – здійснена угода (операція) впливає на подальшу поведінку економічного агента;

- проблема додаткових витрат, пов'язаних із верифікацією стану товару або послуги;

- проблеми із залученням додаткових джерел фінансування (на ринку кредитування);

- завищені трансакційні витрати;

- неефективне ціноутворення (виникнення «інформаційної ренти», тобто різниці між більш високою ціною, можливою завдяки інформаційній перевазі продавця, і ціною, що має місце в ідентичній ситуації, але без інформаційної нерівності).

Міжнародний досвід свідчить про те, що високих позицій на ринку досягають компанії, товари та послуги яких відповідають світовому рівню якості.

Необхідно розуміти, що ніяка послуга не може бути нав'язана споживачу. Клієнт повинен мати можливість вибору. Послуга тільки тоді буде по-справжньому якісною, коли споживач має можливість вибрати для себе тільки дійсно необхідні йому операції з усього широкого спектру пропонованих послуг.

Але асиметрична інформація на ринках стає можливою завдяки тому, що ніхто не може виокремити ринок із неякісною та якісною продукцією. Може статися так, що розмір прибутку продавця низькоякісних послуг виявиться більше прибутку продавця високоякісних послуг, а продавці якісних послуг будуть отримувати низький прибуток або зазнавати збитків, через що будуть змушені піти з ринку або, що найімовірніше, знижувати якість пропонованих послуг.

Подібна ситуація неминуча за будь-якого типу очікувань покупця. Коли його очікування пов'язані з тим, що на ринку переважають низькоякісні послуги, він все одно буде керуватися тим же принципом прийняття рішення – купувати більш дешеві послуги.

Якщо покупець неспроможний виявити дійсну якість послуги під час покупки, то він може зробити це в процесі її споживання. Якщо якість послуги визначається в процесі її споживання, то це дає змогу покупцеві ідентифікувати продавців, і тим чіткіше, чим більше буде повторюваність покупок. Під час повторюваної взаємодії між продавцем і покупцем ступінь асиметрії інформації для покупця знизиться і він зможе диференціювати послуги продавців. [3]

Отже, вплив інформаційної асиметрії на ринку є його прихованою характеристикою, що може спровокувати непередбачувані події, наслідками яких може стати крах ринку, а також втрата деяких гравців, які під впливом інформаційної асиметрії зазнали максимальних збитків.

Формування ринкових сигналів може відбуватися як за участю виключно підприємства, так і за допомогою заходів державних установ та комерційних посередників. При цьому держава повинна займатися більш широкими ініціативами, що створюють умови для усунення інформаційної асиметрії, а підприємство і посередники – конкретними заходами на мікрорівні.

Отже, інформаційна асиметрія може мати як негативний так і позитивний вплив на ефективність діяльності підприємства, що залежить від самого підприємства, його стратегічних і тактичних цілей. Ринок не можна повністю очистити від асиметричної інформації, однак її впливи можна мінімізувати шляхом ринкових сигналів та морального навантаження на виробника. Для «добросовісного» підприємства, що створює і пропонує якісні товари (послуги), асиметрія інформації, фактично є, чинником для активізації інноваційної діяльності.

Так проблема асиметрії інформації набуває особливо важливу наукову і практичну значимість. Все гостріше стає потреба у теоретичних розробках, що дадуть змогу виявити наслідки зростаючого впливу інформації та асиметрії інформації на економічні процеси, а також методів зменшення негативного впливу асиметрії інформації як на суб'єкти ринку, так і на економіку загалом.

Список використаних джерел:

1. Фондовий ринок : підручник. Книга 1. За ред. В. Д. Базилевича. К. : Знання, 2015. 621 с.
2. Мазуренко В. П. Вплив асиметрії інформації на оцінку привабливості зарубіжних електроенергетичних ринків. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/138/119
3. Крисюк Л. М., Москвіченко І. М., Стаднік В. Г. Вплив асиметрії інформації на ринок підприємств транспортних послуг. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/23-1-2017/14.pdf>

*Курченко Т. Є., канд. іст. наук, доцент,
Юрченко О. А., канд. іст. наук, доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ*

ДОСВІД ДАНІЇ У ЗБЕРІГАННІ ТА ВИКОРИСТАННІ ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

Фундаментом становлення інформаційного суспільства є, з одного боку, інформація та знання, інформаційні технології, а з іншого – цілеспрямована інформаційна політика країни. Без цих чинників розвиток держави в умовах сучасної глобалізації світу неможливий. У цьому сенсі значний інтерес становить досвід формування інформаційного суспільства, зберігання та використання інформаційних ресурсів в Скандинавських країнах, зокрема Данії. Незважаючи на те що Данія не належить до високорозвинених країн світу, країна змогла завдяки використанню ІКТ значно посилити свої позиції у світовому господарстві. Данія розпочала розбудову інформаційного суспільства у березні 1994 р., коли уряд країни створив спеціальний Комітет з метою підготовки програми «Інформаційне суспільство до 2000 року» [4]. Успішне прийняття та ефективна реалізація цієї програми привела до того, що Данія є одним з лідерів у розвитку інформаційного суспільства та одним з найбільших експортерів системи електронного урядування в світі. Данії вдалося поєднати ефективне комерційне управління телекомунікаціями зі збереженням державного контролю за власністю та інформаційними ресурсами. У 1993 р. в цій країні було створене окреме міністерство досліджень і комп'ютерної техніки, на яке покладена відповідальність за розробку концептуальних основ і стратегії переходу країни до інформаційного суспільства. Становлення законодавства про право на інформацію відбувалося в цій країні впродовж 19 років. Перший юридичний акт про доступ до офіційних документів було прийнято у Данії в 1964 р. У 1970 р. Датський Парламент прийняв Закон про публічний доступ до документів в адміністративних архівах, який був замінений в 1985 р. Законом про доступ до архівів державної адміністрації [3, с. 109]. Закон поширюється на всю діяльність, здійснювану державною адміністрацією, а також на підприємства електро-, газо- і